

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 Correct taalgebruik wordt getoetst bij alle antwoorden van de kandidaat op open vragen.

Voor incorrect taalgebruik worden maximaal 4 scorepunten in mindering gebracht. Onder incorrect taalgebruik moet worden verstaan: spelfouten en fouten in de zinsbouw inclusief verkeerde woordvolgorde.

Zelfstandig gebruik van bijzinnen (als in: "Omdat ...") dient niet fout te worden gerekend.

In afwijking van het bepaalde onder 5 van de Algemene regels geldt voor incorrect taalgebruik dat elke fout binnen een antwoord op een vraag wel afzonderlijk dient te worden aangerekend.

De fouten voor incorrect taalgebruik dienen los van de inhoudelijke beoordeling te worden geregistreerd en de daarbij behorende aftrekpunten dienen bij de laatste beoordelingscomponent uit het correctievoorschrift te worden genoteerd.

Voor incorrect taalgebruik dient de volgende aftrekgeregeling te worden gehanteerd:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Bij een antwoord op een open vraag waarbij de kandidaat niet hoeft te antwoorden in een volledige zin, wordt niet de grammaticaliteit van het antwoord beoordeeld, maar de spelling wel. De reikwijdte van vakspecifieke regel 1 wordt hiermee voor antwoorden op deze open vragen beperkt.

Bij de beoordeling van de spelling dient uitgegaan te worden van de schrijfwijze volgens de Leidraad bij de Woordenlijst Nederlandse Taal (het Groene Boekje). Deze aftrekgeregeling geldt onverkort voor alle kandidaten.

- 2 Het is de kandidaat niet toegestaan telegramstijl te gebruiken bij vragen waarbij in volledige zinnen moet worden geantwoord. Voor een antwoord dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend.
- 3 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.
- 4 Wanneer een antwoord op een open vraag het maximum aantal woorden overschrijdt, worden alleen de woorden van het antwoord tot het toegestane maximum in de beoordeling betrokken met inachtneming van vakspecifieke regel 3. Spelfouten in de overschrijding van het maximum aantal woorden tellen niet mee.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag die betrekking heeft op de hoofdgedachte van de tekst worden 2 scorepunten toegekend.

Aan het juiste antwoord op de overige meerkeuzevragen wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Tijd om digitaal te ontspullen: maak je smartphone eens leeg

1 B 1

2 C 1

3 B 1

4 **maximumscore 3**

1: eenzaamheid

2: eenzaamheid

3: alleen-zijn

4: eenzaamheid

5: alleen-zijn

indien vijf antwoorden juist 3

indien vier antwoorden juist 2

indien drie antwoorden juist 1

indien minder dan drie antwoorden juist 0

5 C 1

6 **maximumscore 2**

De kern van een goed antwoord is:

- Het is niet duidelijk of (bij die studies) alleen de invloed van de smartphone is gemeten / of ook andere grote trends (die invloed hebben) zijn gemeten 1

- Er kunnen geen (al te grote) conclusies worden getrokken over wat smartphones met de hersenen doen (omdat de hersenen nogal flexibel zijn) 1

Maximumlengte van het antwoord: 50 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
7	<p>maximumscore 1</p> <p>“Newports pleidooi voor digitaal ontpullen is zinnig, aanstekelijk geschreven en past perfect in het minimalisme dat opruimgoeroes als Marie Kondō prediken.” (regels 118-122)</p> <p>en</p> <p>“Voor iedereen die het gevoel heeft dat de smartphone de baas is over hem in plaats van andersom, biedt <i>Digitaal minimalisme</i> nuttige tips en inzichten.” (regels 138-142)</p> <p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Het punt alleen toekennen als beide citaten zijn genoemd.</i></p> <p><i>Beoordeel de spelling.</i></p>	
8	<p>maximumscore 2</p> <p>De kern van een goed antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • (het geven van) een groot gevoel van bevrijding • (het scheppen van) <i>alone time</i> <p><i>Beoordeel de spelling.</i></p>	<p>1</p> <p>1</p>
9	<p>A</p>	<p>1</p>
10	<p>maximumscore 2</p> <p>De kern van een goed antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Newport biedt een individuele oplossing voor een collectief probleem / Je ontkomt in de huidige samenleving niet aan digitale prikkels • Achter de smartphone en socialemedia-apps zit een miljardenindustrie die drijft op het mensen zo verslaafd mogelijk maken aan hun schermen (zodat ze maximaal data kan oogsten) <p><i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i></p>	<p>1</p> <p>1</p>
11	<p>maximumscore 2</p> <p>De kern van een goed antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beide revoluties veroorzaken (maatschappelijk) ongewenste effecten • (De problemen van) beide revoluties vereisen (behalve individuele actie ook) een gezamenlijke aanpak <p><i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i></p>	<p>1</p> <p>1</p>
12	<p>C</p>	<p>1</p>
13	<p>C</p>	<p>2</p>

Tekst 2 Vliedschaamte: niks mis mee

14 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

mogelijke oplossingen	oordeel auteur	argument(en) voor de oplossing
1 aanplant van bomen	is een illusie (maar zinvol)	want dat gaat niet snel genoeg / want het duurt zeker tien jaar voordat de bomen groot genoeg zijn (om CO ₂ op te nemen)
2 overstap naar biobrandstoffen	is onrealistisch	want daar is te veel landbouwgrond voor nodig
3 elektrisch vliegen	is geen tovermiddel	want de ontwikkeling van goede accu's vraagt nog veel tijd en een nieuw geleverd vliegtuig (dat niet elektrisch is) blijft zeker nog 25 jaar vliegen

per goed ingevulde rij 1 scorepunt toekennen

Opmerking

De oplossingen met bijpassend oordeel en bijpassend(e) argument(en) mogen in een andere volgorde staan.

Beoordeel de spelling.

15 B

1

16 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- de impact van de vliegreis / de consequenties voor het klimaat 1
- het doel / de bestemming van de reis 1

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

In de voorbeelden proberen mensen hun vlieggedrag goed te praten(, wat betekent dat ze beseffen dat vliegen schadelijk is). / In de voorbeelden geven mensen aan dat ze zich milieubewust gedragen.

Maximumlengte van het antwoord: 25 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

18 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Ze zijn er trots op dat ze voor een milieuvriendelijk vervoermiddel kiezen.

Maximumlengte van het antwoord: 20 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

19 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

De oplossing in tekstfragment 1 baseert zich (alleen) op (het vlieggedrag van) Nederlanders, terwijl volgens tekst 2 de berekening per wereldburger gaat.

Beoordeel de spelling en grammatica.

20 maximumscore 1

“Het is niet puur een individuele keuze. Soms zijn vliegreizen onvermijdelijk vanwege werk, studie of familie in het buitenland.” (regels 10-11 van tekstfragment 2)

Beoordeel de spelling.

21 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Bij vliedschaamte ben je te druk met wat een ander van je vindt, bij vliedschuld heb je zelf een schuldgevoel over het milieu. / Schaamte heeft met de ander te maken en schuld meer met jezelf.

Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:
twee van de volgende:

- Een toename van reizen per trein leidt niet (per se) tot een gelijkwaardige afname van het vliegverkeer. / Reizen per trein compenseert de uitstoot van vliegen onvoldoende.
- Reizen per trein is (ook) niet klimaatneutraal.
- We zouden over de hele linie/over het algemeen minder moeten reizen (dus ook met de trein en/of de auto).

per juist antwoord

1

Beoordeel de spelling en grammatica.

Tekst 3 Iederéén denkt in hokjes

23 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
het verschijnsel hokjesdenken / We beoordelen iemand naar de groep waartoe hij behoort. / Alles wat we waarnemen, wordt gecategoriseerd door ons brein.

Beoordeel de spelling.

24 maximumscore 1

de toespraak van Arnon Grunberg (tijdens de Nationale Dodenherdenking) (op 4 mei 2020)

Beoordeel de spelling.

25 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
een mens beoordelen naar wie hij is in plaats van naar de groep waar hij toevallig toe behoort / (een samenleving waarin we) ieder mens zien als uniek individu

Beoordeel de spelling.

26 D

1

Vraag	Antwoord	Scores
27	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • “We k�nnen het wel: mensen als individu bekijken, op basis van hun persoonlijke eigenschappen en gedragingen.” (regels 84-87) • “Onderzoek wijst erop dat we anderen alleen als uniek individu bekijken wanneer het kan (...) en we het willen (...).” (regels 121-127/121-131) <p><i>Beoordeel de spelling.</i></p>	<p>1</p> <p>1</p>
28	<p>maximumscore 2</p> <p>De kern van een goed antwoord is: twee van de volgende: Een categorielabel/categorie</p> <ul style="list-style-type: none"> – ordent onze waarnemingen. – geeft betekenis. – helpt om een persoon te plaatsen. – maakt onze aandacht vrij voor andere taken. <p>per juist antwoord</p> <p><i>Beoordeel de spelling.</i></p>	<p>1</p>
29	<p>maximumscore 1</p> <p>De kern van een goed antwoord is: (het nadeel) dat alles ongemerkt gekleurd wordt door stereotypen / dat categorieën de wereld simplificeren</p> <p><i>Beoordeel de spelling.</i></p>	
30	<p>maximumscore 1</p> <p>De kern van een goed antwoord is: De meeste beelden van professionals (in ons hoofd) zijn die van een man.</p> <p><i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i></p>	
31	<p>maximumscore 1</p> <p>De kern van een goed antwoord is: (Deze intrinsieke tegenstrijdigheid kan worden voorkomen) door vrouwen (in de politiek) te beoordelen als uniek persoon op basis van persoonlijke eigenschappen en gedragingen / door gevolgtrekkingen te maken op basis van gedrag en niet op basis van categorieën of vooroordelen.</p> <p><i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i></p>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

32 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

We zijn wel in staat om	1 mensen als individu te bekijken
maar	2 dat vergt meer aandacht.
Daarom	3 doen we dit alleen wanneer het kan
en	4 wanneer we het willen.
In het dagelijks leven is dit niet te doen, dus	5 is het onvermijdelijk dat categorieën ons beeld van een persoon beïnvloeden / maken we gebruik van categorieën.

indien vijf antwoorden juist	3
indien vier antwoorden juist	2
indien drie antwoorden juist	1
indien minder dan drie antwoorden juist	0

Opmerking

Laat het hoofdlettergebruik aan het begin van de antwoorden buiten beschouwing bij de beoordeling van de spelling en grammatica.

Beoordeel de spelling en grammatica.

33 A	1
34 B	1
35 A	1

Tekst 4 Ridder

36 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

misvatting	waarom het een misvatting is
1a De digitale revolutie maakt de wereld beter. / Alles wordt met de tijd beter.	1b Het digitale tijdperk faciliteert forse hoeveelheden onbeschoftheid. / Er wordt nu veelvuldig onbeschoft gereageerd via schermpjes.
2a Mensen gedragen zich in het digitale tijdperk onbeschofter. / Mensen gedroegen zich vroeger fatsoenlijker.	2b Minder leuke menselijke neigingen zie je in alle tijden (en culturen).

per goed ingevulde rij 1 scorepunt toekennen

Opmerking

De misvattingen met bijpassend argument mogen in omgekeerde volgorde staan.

Beoordeel de spelling en grammatica.

37 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is drie van de volgende:

- Ze opereren vanuit een eigen/veilige ruimte / vanuit een cocon.
- Ze geven commentaar op anderen.
- Ze zijn onbeschoft/obsceen.
- Ze zijn laf/niet heldhaftig.

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
38	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is:	
	• Reaguurders zijn een verschijnsel uit de digitale wereld / uiten zich online	1
	• en kunnen dus niet reageren/verschijnen in de analoge/offline wereld	1
	<i>Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden. Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	
39	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is:	
	• De auteur van tekst 4 ziet reaguurders als mensen die zich onbeschoft uiten	1
	• Dat kan zowel in de digitale/online als de reële/offline wereld	1
	of	
	• De reaguurder zit in een eigen ruimte (analoog of digitaal)	1
	• en geeft een onbeschofte reactie (vanuit die ruimte)	1
	<i>Maximumlengte van het antwoord: 35 woorden. Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	
40	A	1
41	C	1

Incorrect taalgebruik

42 Regeling met betrekking tot incorrect taalgebruik in de antwoorden op open vragen

Voor fouten met betrekking tot incorrect taalgebruik dienen in totaal maximaal 4 scorepunten in mindering te worden gebracht volgens onderstaande aftrekregeling:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Zie Vakspecifieke regel 1 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf.
Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 11 juli.

6 Bronvermeldingen

- Tekst 1 Wouter van Noort, NRC Handelsblad, 1 maart 2019
- Tekst 2 dr. Martine Vonk, Reformatorisch Dagblad, 20 juli 2019
- Tekst 3 Roos Vonk, NRC Handelsblad, 23 en 24 mei 2020
- Tekst 4 Olaf Tempelman, de Volkskrant, 11 december 2018
- tekstfragment 1 Vital van Looveren, de Volkskrant, 25 juni 2020
- tekstfragment 2 Susan Sjouwerman, www.nos.nl, 28 maart 2019
<https://nos.nl/artikel/2278009-vliegschaamte-is-die-wel-terecht>
- tekstfragment 3 Sander van Walsum, de Volkskrant, 22 augustus 2020
- tekstfragment 4 Loes Reijmer, de Volkskrant, 19 maart 2021

Nederlands havo**Centraal examen havo**

Tijdvak 3

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor havo,

Bij het centraal examen Nederlands havo:

Op **pagina 8**, bij **vraag 14** moet

mogelijke oplossingen	oordeel auteur	argument(en) voor de oplossing
1 aanplant van bomen	is een illusie (maar zinvol)	want dat gaat niet snel genoeg / want het duurt zeker tien jaar voordat de bomen groot genoeg zijn (om CO ₂ op te nemen)
2 overstap naar biobrandstoffen	is onrealistisch	want daar is te veel landbouwgrond voor nodig
3 elektrisch vliegen	is geen tovermiddel	want de ontwikkeling van goede accu's vraagt nog veel tijd en een nieuw geleverd vliegtuig (dat niet elektrisch is) blijft zeker nog 25 jaar vliegen

per goed ingevulde rij 1 scorepunt toekennen

vervangen worden door:

mogelijke oplossingen	oordeel auteur
1 aanplant van bomen	is een illusie (maar zinvol)
2 overstap naar biobrandstoffen	is onrealistisch
3 elektrisch vliegen	is geen tovermiddel

per goed ingevulde rij 1 scorepunt toekennen

Toelichting

Het kopje in de derde kolom (argument(en) voor de oplossing) is onjuist en kan leerlingen op het verkeerde been hebben gezet. De antwoorden in deze kolom hoeven daarom niet beoordeeld te worden.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren Nederlands havo.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,
voorzitter